

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Łódź, dnia   sierpnia 2011 r.

P a n
Marceli PIEKAREK

Wójt Gminy Moszczenica

LLO-4101-04-03/2011
P/11/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Urząd Gminy w Moszczenicy, zwany dalej „Urzędem”, w ramach programu kontroli „Realizacja przez małe gminy zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej”, w latach 2007 – 2010 i I półroczu 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 15 lipca 2011 r. – Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania organów Gminy Moszczenica na rzecz rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień, niepowodujących istotnie negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań inwestycyjnych.

1. W ocenie NIK, Gmina Moszczenica była przygotowana organizacyjnie i finansowo do realizacji zadań z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej. Gmina w tym zakresie podjęła uchwały dotyczące ochrony środowiska w latach 2005-2011 oraz w sprawie wieloletniego planu inwestycyjnego (WPI) na lata 2007÷2013. WPI m.in. zakładał

---

¹ Dz.U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.

realizację 6 zadań wodociągowych (o wartości szacunkowej ok. 600 tys. zł) oraz 6 zadań (ok. 12.000 tys. zł) obejmujących budowę sieci kanalizacyjnej wraz z rozbudową istniejącej oczyszczalni ścieków. W wyniku aktualizacji WPI włączono do niego realizację kolejnych zadań, w tym: sieć wodociągową w Sroczku (koszt 36 tys. zł), kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej południowej części Gminy (300 tys. zł), oczyszczalnię ścieków dla miejscowości Raków, Michałów, Jarosty, Karlin, Daszówka (3.031 tys. zł), sieci kanalizacyjne w miejscowościach Raków, Michałów, Jarosty, Karlin, Daszówka (7.757 tys. zł). Zwiększono także planowane koszty niektórych zadań, w tym m.in. rozbudowy istniejącej oczyszczalni ścieków – z 5.000 tys. zł do 9.107 tys. zł, sieci kanalizacji sanitarnej w Babach i Kiełczówce etap II – z 4.000 tys. zł do 6.286 tys. zł, a także kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej południowej części Gminy – z 300 tys. zł do 11.731 tys. zł.

W wyniku realizacji planów inwestycyjnych zwiększona została przepustowość gminnej oczyszczalni ścieków z 715 m³/dobę do 1.500 m³/dobę, a także długość eksploatowanej sieci wodociągowej o 5,3 km - z 163,2 do 168,5 km (3,2%) i sieci kanalizacyjnej o 19,1 km - z 44,4 do 63,5 km (43,0%). Stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie sanitacji wzrósł z 28,7% do 36,5%, a w zakresie zaopatrzenia w wodę obniżył się z 99,2% do 96,7%, co, spowodowane było utworzeniem nowych terenów budowlanych.

2. W latach 2007-2011 na realizację infrastruktury wodno-ściekowej zaplanowano w budżecie Gminy wydatki (po korektach), w łącznej wysokości 19.568 tys. zł, w tym m.in. na odpłatne przejęcie odcinków sieci wodociągowej (849 m) i kanalizacyjnej (354 m) za kwotę 217 tys. zł od mieszkańców Gminy.

Łącznie w badanym okresie na inwestycje wodno-ściekowe Gmina wydatkowała 16.681,5 tys. zł (tj. 85,3% planowanej kwoty), w tym 15.933 tys. zł na oczyszczalnię i sieć kanalizacyjną. Na ten cel wykorzystano również 3.978 tys. zł z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz 10.022 tys. zł z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 (Działanie II.1 Gospodarka wodno-ściekowa), przyznanych na rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków (6.179 tys. zł), a także na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Baby i Kiełczówka - etap II (3.843 tys. zł).

Prawidłowość wykorzystania środków unijnych i realizacji inwestycji była przedmiotem kontroli Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, zakończonej w styczniu 2011 r. Kontrola ta

zakwestionowała wykorzystanie części przyznanej dotacji w wysokości 9,8 tys. zł oraz wykazała brak:

- dokumentów potwierdzających podanie do publicznej wiadomości informacji o wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz o możliwości zapoznania się z jej treścią i dokumentacją sprawy, co stanowiło naruszenie art. 32 w związku z art. 19 ust. 2 pkt 4 i 4a) ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²,
- dokumentów potwierdzających zgłoszenie właściwemu organowi nadzoru budowlanego zmiany inspektora nadzoru inwestorskiego, co stanowiło naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³,
- książek obiektów budowlanych, stanowiących dokumenty przeznaczone do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy w okresie użytkowania obiektów, co stanowiło naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy Prawo budowlane,

Gmina, realizując zalecenia pokontrolne, zwróciła w dniu 26 maja 2011 r. kwotę 9,8 tys. zł wraz z odsetkami w wysokości 1.499 zł oraz założyła książki obiektów budowlanych dla oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej.

3. Zadania z zakresu infrastruktury ściekowej ujęte zostały w planie aglomeracji Moszczenica na lata 2005-2015, oraz wprowadzone do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Zapisane w KPOŚK zamierzenia dotyczące przyrostu długości sieci kanalizacyjnej o 48,9 km oraz rozbudowy gminnej oczyszczalni ścieków do przepustowości 1.500 m³/dobę (z 715 m³/dobę) są realizowane przez Gminę z wyprzedzeniem, a w przypadku oczyszczalni ścieków w pełni wykonane.

Wójt Gminy wywiązał się z obowiązku nałożonego w art. 43 ust. 3c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne⁴, przedkładając Marszałkowi Województwa Łódzkiego, w wyznaczonym terminie, sprawozdania z realizacji KPOŚK.

Natomiast nie wywiązał się z obowiązku nałożonego przez Radę Gminy Moszczenica w zakresie przedkładania, co dwa lata, raportu z realizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska, nie sporządzając w badanym okresie przedmiotowego raportu, z przyczyn - jak podano w wyjaśnieniach - niedopatrzania spowodowanego częstymi zmianami personalnymi. W toku kontroli NIK, na sesji w dniu 24 czerwca 2011 r. Rada Gminy zabezpieczyła w budżecie środki finansowe na opracowanie analiz z wykonania Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zm.

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

4. Urząd posiadał kompletną i aktualną dokumentację budowlaną realizowanych zadań inwestycyjnych. Przystępując do budowy sieci kanalizacji sanitarnej w Babach i Kiełczówce, Wójt Gminy postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2006 r., odstąpił od obowiązku sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko. Jednak obowiązek wykonania tego raportu, zapisany w umowie z projektantem z dnia 6 stycznia 2006 r., nie został anulowany, pomimo kilkakrotnych zmian wnoszonych do tej umowy. Raport oddziaływania na środowisko odebrany został od projektanta w 2008 r., a wydatkowanie kwoty 8.540 zł za jego sporządzenie, NIK ocenia jako działanie niezasadne i niegospodarne.
5. Roboty budowlane z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej realizowane były na podstawie 17 umów zawartych z 7 wykonawcami. Umowy te gwarantowały wykonanie planowanego zakresu rzeczowego inwestycji. Przy wyłonieniu wykonawców robót, których wartość przekraczała 14 tys. euro, Urząd stosował tryb postępowania określony w art. 10 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵ (Pzp). Stała komisja przetargowa powołana przez Wójta Gminy do przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych, żądała od oferentów przedłożenia dokumentów, które nie były niezbędne do ich przeprowadzenia i wyboru wykonawcy, czym naruszono art. 25 ust. 1 Pzp.
Na niewłaściwe postępowanie komisji przetargowej zwracała również uwagę kontrola Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, przeprowadzona w styczniu 2011 r., informując Wójta Gminy o naruszeniu przez nią:
  - art. 25 ust. 1 Pzp, tj. żądania od uczestników przetargu na budowę oczyszczalni dokumentów, których nie weryfikowano, co oznacza, że nie były one niezbędne do przeprowadzenia postępowania,
  - art. 32 ust. 3 Pzp, tj. nie uwzględnienia przy szacowaniu wartości zamówienia na pełnienie nadzoru inwestorskiego, wartości zamówień uzupełniających,
  - art. 36 ust. 1 pkt 5 oraz art. 41 pkt 7 Pzp, tj. zaniechania dokładnego określenia warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia na pełnienie nadzoru inwestorskiego oraz żądania dokumentów niedających podstaw do ewentualnego wykluczenia z przetargu.
6. W ocenie NIK, rzetelne były działania organów gminy dotyczące nadzoru nad przebiegiem realizacji inwestycji objętych kontrolą. Gmina, jako inwestor o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych informowała organy nadzoru budowlanego,

---

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

czym wypełniła obowiązek wynikający z art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶. Kierownicy robót posiadali wymagane uprawnienia budowlane w odpowiednich specjalnościach i ważne zaświadczenia o wpisie na listy członków właściwych izb samorządu zawodowego. Inspektorzy nadzoru inwestorskiego dokonywali sprawdzeń wykonanych robót. Urząd dysponował dokumentacją potwierdzającą zastosowanie przez wykonawców robót, materiałów budowlanych spełniających obowiązujące wymagania jakościowe. Po zakończeniu rozbudowy oczyszczalni ścieków Gmina uzyskała pozwolenie na jej użytkowanie. Oddana do eksploatacji oczyszczalnia ścieków osiągnęła zakładane w dokumentacji projektowej efekty rzeczowe i ekologiczne zgodne z pozwoleniem wodnoprawnym.

7. NIK uznała za błędną kwalifikację poniesionych wydatków:

- w 2007 r., zakupu usług polegających na organizacji i wymianie katalitycznego złoza filtrującego wraz z odmanganiaczami, za kwotę 16,5 tys. zł – księgowanych w koszty modernizacji ujęcia wody w Jarostach,
- w 2008 r. zakupu baz danych w postaci elektronicznych map do programu komputerowego EWMAPA, za kwotę 14.073 zł – księgowanych w koszty budowy sieci kanalizacji sanitarnej.

Zgodnie z załącznikiem nr 4 „Klasyfikacja paragrafów wydatków i środków” rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁷, środki na zakup usług remontowych polegających na przywracaniu wartości użytkowych wyrobów przemysłowych, winny być ujęte w paragrafie 427, a środki na zakup akcesoriów komputerowych, w tym programów i licencji, winny być ujęte w paragrafie 475, a nie 650.

Kontrola NIK ustaliła, że Urząd nie posiadał dokumentu potwierdzającego odbiór zakupionej bazy danych do programu komputerowego EWMAPA i jej przekazanie do użytkowania osobie uprawnionej.

W toku kontroli NIK, dokonano przyjęcia na stan środków trwałych zakupionej bazy danych do programu EWMAPA i jej powierzenie informatykowi Urzędu.

Dokonano również naliczenia amortyzacji za lata 2009 i 2010, w łącznej kwocie 12.314 zł, od dnia zakupu licencji dotyczącej programu EWMAPA, tj. od dnia 2 marca 2009 r.

---

⁶ Dz. U z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 38, poz. 207 ze zm.

8. W ocenie NIK, nierzetelnie sporządzano przez Gminę sprawozdania statystyczne dotyczące nakładów poniesionych na wytworzenie środków trwałych.

W sprawozdaniu SG-01 za 2010 r. nakłady te zawyżone zostały o 31 tys. zł, poprzez dwukrotne ujęcie wydatków poniesionych na budowę sieci kanalizacji deszczowej na terenie oczyszczalni ścieków w różnych pozycjach sprawozdania.

W sprawozdaniach RRW-2 za lata 2007-2010 zawyżono łączną kwotę poniesionych nakładów o 1.736 tys. zł (10,4%), a w przypadku sieci kanalizacyjnej o 5.924 tys. zł (81,3%), w wyniku doliczenia części wydatków poniesionych na budowę oczyszczalni ścieków. Zgodnie art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁸ „Kto wbrew obowiązkowi przekazuje dane statystyczne niezgodne ze stanem faktycznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”

W toku kontroli NIK dokonano korekty sprawozdań, informując o tym fakcie właściwy urząd statystyczny.

9. Na mocy uchwały Rady Gminy z dnia 30 marca 2005 r. infrastruktura wodno-ściekowa na terenie Gminy, oddana została w nieodpłatne użytkowanie na czas nieoznaczony Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Moszczenicy (PK).

PK zobowiązane zostało do zaopatrywania mieszkańców Gminy w wodę, odprowadzania ścieków komunalnych, budowy urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie wynikającym z wieloletniego planu rozwoju i modernizacji.

Kontrola NIK ustaliła, że roboty obejmujące likwidację w kwietniu 2010 r. studni głębinowej w Rękoraju, wykonane zostały przez PK, bez zgody organów gminy Gminy na jej likwidację.

Zlecenie likwidacji studni, za wynagrodzeniem 11,5 tys. zł, wydane zostało przez Wójta dopiero w listopadzie 2010 r., tj. po upływie siedmiu miesięcy od jej likwidacji.

Faktu likwidacji środka trwałego nie odnotowano także w ewidencji środków trwałych.

Likwidując starą studnię głębinową w Rękoraju, a wcześniej odbierając od PK, w grudniu 2009 r., odwiert nowej studni głębinowej wraz z obudową i ogrodzeniem o wartości 64,6 tys. zł, Wójt Gminy nie dopełnił obowiązku zalegalizowania nowego stanu prawnego, eksploatując nowo wybudowane ujęcie w Rękoraju bez posiadania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód. Działaniem tym naruszono przepisy art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne⁹. Za pobór wody bez wymaganego

---

⁸ Dz. U. Nr 88, poz. 439 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.

pozwolenia wodnoprawnego, stosownie do postanowień art. 192 ust. 1 tej ustawy, grożą sankcje ograniczenia wolności, grzywny lub kara aresztu.

Brak przedmiotowego pozwolenia na pobór wód podziemnych z wybudowanego ujęcia, wg wyjaśnienia Pana Wójta spowodowany był niedopatrzeniem. W toku kontroli NIK, wystąpiono do Starosty Piotrkowskiego o wydanie decyzji na pobór wód obejmujący wszystkie studnie będące w eksploatacji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- zapewnienie właściwego nadzoru nad prawidłowym sporządzaniem sprawozdań statystycznych z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i środków trwałych,
- egzekwowanie bieżącego ewidencjonowania w księgach rachunkowych wszelkich operacji gospodarczych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta – w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego – informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.